prædicando cucurrit, imitans solis cursum ab Oriente usque ad Occasum, ut ante ei terra deficeret, quam studium prædicandi. » Hinc Dertosensis Ecclesia in Hispania agnoscit et celebrat primum suum Episcopum Rufum, filium Simonis Cyrenensis bajulantis crucem Christi, quem Paulus veniens in Hispaniam secum adduxit. Addit probatque Salmeron, tom. XII, *tract.* 59, Paulum post prima vincula visitasse Syriam, Asiam, Macedoniam, Græciam. Paulus enim, *ad Hebr.* cap. ult., scribens e vinculis : « Cognoscite, inquit, fratrem nostrum Timotheum dimissum, cum quo si celerius venerit, videbo vos. » Et *ad Philip.* II, 24 : « Confido in Domino, quoniam et ipse veniam ad vos cito. » Et *ad Philem.*; vers. 22 : « Para mihi hospitium : nam spero per orationes vestras donari me vobis. » Ita Theophylactus, præfat. *in epist. ad Hebr.*; Œcumenius *in cap.* XV *Rom.*, et alii.

Nota *sexto* : Paulus e primis hisce vinculis dimissus, vixit adhuc 8 annos, quibus Hispanias aliasque provincias evangelizando peragravit : quibus exactis Romam rediens, certansque cum S. Petro contra Simonem Magum et Neronem, ab ipso, eo quod pellices a se ad Christum traduxisset, damnatus gladioque percussus, gloriosum Apostolatum gloriosiore martyrio coronavit anno Christi 69, Neronis 13, die 29 junii : sed illico Neronem persecuta est divina tam sancti effusi sanguinis ultio. Nam anno sequenti, eodem mense junio, die decima, qua olim Octaviam uxorem occiderat, a senatu proscriptus quæsitusque ad necem, ex desperatione semetipsum confodit anno ætatis 32. Ita Suetonius, Dio et alii in ejus Vita.

Moraliter S. Chrysostomus hic, *homilia* 54, docet Paulum et fideles per vincula, adversitates et tentationes gloriosiores fieri : « Perinde enim esse, ac si quis calamo prælietur contra ignem. Hic enim ignem videtur verberare, sed ignis clarior fit, et calamus consumitur. Alimentum enim et fomes claritudinis est malitia virtuti. Injustitia, quando ut opus fuerit utitur Deus, res nostras clariores reddit. Iterum quando diabolus operatur tale quiddam, clariores facit sustinentes; » uti Pharao persequendo Mosen et Hebræos, eos illustriores effecit; et diabolus affligendo S. Job, ejus patientiam celebravit. « Gymnasium ergo philosophiæ ac cos virtutis sunt afflictiones et curæ. » Probat id exemplis et similitudinibus. « Ea propter, ait, pauperes divitibus sunt sapientiores, utpote multis fluctibus vexati et exerciti. Nam corpus quod otiosum est et immobile, morbis magis obnoxium et fœdum est; quod autem movetur et laborat, et ærumnis exercetur, formosius est et sanius. Hoc etiam in anima reperire licet. Et ferrum quidem si jaceat, corrumpitur; si exerceatur autem, splendet. Et similiter anima quæ movetur. Motio autem animæ, curæ ipsæ; et artes ipsæ pereunt, si non moveatur anima. Fortes nos faciunt contraria. » Idem, *hom.* 15 : « Suscepit, inquit, illum (Paulum) Roma vinctum a mari venientem, ex naufragio servatum, et liberata est ab errorum naufragio; sicut rex quidam post navalem pugnam et victoriam, in regalissimam istam aulam ascendit. Suscepit illum Roma vinctum, et vidit coronatum ac celebratum. Hoc autem initium cursus iterum erat, et triumphos triumphis inexpugnabiles conjunxit. » Et mox : « Cœlum erat ille (imo omnibus cœlis sublimior), solem habens justitiæ. Cui comparaverit quis illius verba? mari vel Oceano? Sed nihil par est : illo sunt verba ejus copiosiora, puriora et profundiora; et sic non peccarit quis, si cor Pauli mare etiam ac cœlum dixerit, cum ob puritatem, tum ob profunditatem. Mare est, navigantes non a civitate in civitatem, sed a terra in cœlum vehens. Si quis in hoc mari navigaverit, secunda aura navigat. Non est in hoc mari ventus, sed pro vento est Spiritus Sanctus, qui in illo navigantes animas vehit. Mare est portu tranquillius et securius, nihil habens salsum; sed dulcem ac purum laticem, sole limpidiorem et magis perspicuum, » etc. Ac Paulum vocans « os igneum, » concludensque, ait : « Æmulemur Paulum, et imitemur fortem illam ac adamantinam animam, ut per vestigia eorum, qui sic vixerunt euntes, possimus vitæ istius pelagus pernavigare, et in portum sine fluctibus pervenire, bonaque diligentibus Deum promissa assequi, gratia et humanitate Domini nostri Jesu Christi, cum quo Patri simul ac Sancto Spiritui gloria, imperium, honor nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen. »

VIVE ÆTERNITATI.

Perpetuam sempiternæ gloriæ curam habe.

S. Gregorius Nazianzenus in *Sententiis*.

INDEX
LOCORUM SACRÆ SCRIPTURÆ
QUÆ HISCE IN ACTA APOSTOLORUM COMMENTARIIS EXPLICANTUR ET ILLUSTRANTUR.

Prior numerus paginam, secundus columnam indicat; si unicus tantum occurrat numerus, ad præcedentem referri indicio est.

EX GENESI.

Cap. XII, *vers.* 1. Exi de terra tua et de cognatione tua, 172, 1.
XIV, 23. A filo subtegminis usque ad corrigiam caligæ, non accipiam, 264, 1.
XLIX, 5. Vasa iniquitatis bellantia, 216, 1.

EX EXODO.

Cap. VII, *vers.* 1. Ecce constitui te Deum Pharaonis, 290, 1.
XXII, 28. Diis non detrahes, 360, 2.
XXXIII, 19. Ostendam tibi omne bonum, 366, 2.

EX LEVITICO.

Cap. XIII, *vers.* 11. Contaminabit eum sacerdos, 236, 1.

EX DEUTERONOMIO.

Cap. XVIII, *vers.* 19. Ego ultor existam, 121, 2.
XXIII, 17. Non erit meretrix de filiabus Israel, 155, 1.
XXXI, 2. Non possum ultra egredi et ingredi, 70, 1.
XXXIII, 3. Qui appropinquant pedibus ejus, accipient de doctrina illius, 387, 1.

EX LIBRO JUDICUM.

Cap. XIV, *vers.* 6. Irruit Spiritus Domini in Samson, 126, 2.

EX LIBRIS REGUM.

Lib. III *Reg., cap.* XV, *vers.* 5. Excepto sermone Uriæ Hethæi, 281, 1.
Lib. III *Reg.* XVII, 1. Vivit Dominus, in cujus conspectu sto, 98, 1.

EX LIBRO II PARALIPOMENON.

Cap. I, *vers.* 10. Ut ingrediar coram populo tuo, 70, 1.

EX LIBRO II ESDRÆ.

Cap. XI, *vers.* 22. Episcopus Levitarum, 69, 2.

EX LIBRO TOBIÆ.

Cap. XII, *vers.* 19. Videbar quidem vobiscum manducare et bibere; sed ego cibo, etc., 51, 2.

EX PSALMIS.

Psal. II, 1. Quare fremuerunt Gentes, et populi meditati sunt inania, 130, 1, 2. Convenerunt in unum adversus Dominum, etc., *ibid.*
— 7. Filius meus es tu, ego hodie genui te, 282, 1, 2.
IV, 6. Quis ostendit nobis bona? 218, 1.
VII, 14. Et in eo paravit vasa mortis, 216, 1.
XV, 8. Quoniam a dextris est mihi, ne commovear : et caro mea requiescet in spe, 98, 1, 2.
— 10. Quoniam non derelinques animam meam in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem, 98, 2; 283, 1.
— 11. Notas mihi fecisti vias vitæ, 99, 1.
— — Adimplebis me lætitia cum vultu tuo, 100, 1.
XVII, 5. Circumdederunt me dolores mortis, 97, 2.
LIX, 5. Ostendisti populo tuo dura, 218, 1.
LXVII, 32. Æthiopia præveniet manus ejus Deo, 203, 2.
LXVIII, 26. Fiat habitatio eorum deserta, 70, 2.
LXX, 20. Quantas ostendisti mihi tribulationes, 218, 1.
CVIII, 6. Constitue super eum peccatorem, 69, 2.
— — Diabolus stet a dextris ejus, cum judicatur, exeat condemnatus : oratio ejus fiat in peccatum : fiant dies ejus pauci, et episcopatum ejus accipiat alter, 69, 2.
CIX, 1. Dixit Dominus Domino meo : Sede a dextris meis, 100, 1.
Ibid. Donec ponam inimicos tuos scabellum, *ibid.*
CXI, 9. Justitia ejus manet in sæculum sæculi, 240, 1.
CXVII, 22. Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli, 127, 2.
CXVIII, 74. Qui timent te, videbunt me, et lætabuntur, 115, 2.
— 109. Anima mea in manibus meis semper, 304, 1; 368, 1.
— 124. Et tuas justificationes doce me, 129, 1.
CXXV, 1. In convertendo Dominus captivitatem Sion, facti sumus sicut consolati, 153, 2.
CXXVIII, 1. Sæpe expugnaverunt me a juventute mea, 221, 2.
CXXXI, 3. Si introiero in tabernaculum domus meæ, etc., 177, 2.

EX LIBRO PROVERBIORUM.

Cap. III, *vers.* 9. Honora Deum de tua substantia, 358, 2.
XVIII, 10. Turris fortissima, nomen Domini, 128, 2; 304, 2.

EX ECCLESIASTE.

Cap. XII, *vers.* 13. Hoc est enim omnis homo, 279, 1.

EX LIBRO SAPIENTIÆ.

Cap. VIII, *vers.* 12. Manus ori suo imponent, 198, 1.
XI, 23. Momentum stateræ, 58, 1.

EX ECCLESIASTICO.

Cap. XVII, *vers.* 24. Sta in sorte propositionis et orationis altissimi Dei, 72, 1.

Cap. XVII, *vers.* 25. In partes vade sæculi sancti, 75, 2.
XX, 20. Qui operatur justitiam, ipse exaltabitur, 240, 1.
XXVI, 18. Ossa ipsius visitata sunt, et post mortem prophetaverunt, 68, 1.

EX ISAIA.

Cap. XVIII, *vers.* 2. Ite, angeli veloces, ad gentem convulsam et dilaceratam, 263, 2.
XLIX, 3. Servus meus es tu Israel, 173, 1.
— 6. Dedi te in lucem Gentium, 284, 1.
LIII, 7. In humilitate judicium ejus sublatum est, 68, 1.
LV, 3. Misericordias David fideles, 283, 1.
LXVI, 1. Quis est iste locus quietis meæ? 178, 1.

EX JEREMIA.

Cap. XXV, *vers.* 12. Cum impleti fuerint septuaginta anni, 76, 1.

EX EZECHIELE.

Cap. XXXIV, *vers.* 23. Suscitabo super eas servum meum David, 174, 2.

EX DANIELE.

Cap. III, 44. Confundantur omnes qui ostendunt servis tuis mala, 218, 1.

EX AMOS.

Cap. VI, *vers.* 5. Putaverunt se habere vasa cantici, 216, 1.

EX ZACHARIA.

Cap. III, *vers.* 1. Satan stabat a dextris ejus, ut adversaretur ei, 146, 1.

EX S. MATTHÆO.

Cap. I, 25. Non cognoscebat eam, donec peperit filium suum, 101, 2.
III, 15. Sic enim decet nos implere omnem justitiam, 366, 2.
— 16. Vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam, 82, 1.
VI, 13. Et ne nos inducas in tentationem, 145, 2.
IX, 8. Timuerunt turbæ, 106, 1.
X, 16. Estote simplices sicut columbæ, et prudentes sicut serpentes, 109, 2.
XI, 23. Forte mansissent usque in hanc diem, 201, 2.
XVI, 23. Vade post me, Satana, 146, 1.
XXVI, 8. Discipuli indignati sunt, dicentes, 175, 1.

EX S. LUCA.

Cap. II, 22. Postquam impleti sunt dies purgationis ejus, 76, 1.
Cap. V, 26. Apprehendit omnes stupor, 76, 1.
VII, 38. Stans retro secus pedes ejus, 214, 2.
XXIV, 50. Elevatis manibus suis benedixit eis, 57, 2.

EX S. JOANNE.

Cap. I, *vers.* 14. Vidimus gloriam ejus quasi Unigeniti, 82, 1.
— 21. Elias es tu? 101, 1.
IV, 20. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, 204, 1.
VI, 71. Ex vobis unus diabolus est, 279, 1
XIV, 16. Ego rogabo Patrem, et alium Paraclitum dabit vobis, 53, 1.
— 23. Mansionem apud eum faciemus, 86, 1.
XVII, 3. Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum, 285, 1.

EX EPISTOLIS S. PAULI.

Rom. cap. XV, *vers.* 8. Christus est minister circumcisionis, 122, 1.
I *Corinth.* X, 17. Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane participamus, 104, 2.
I *Corinth.* XIII, 13. Major autem horum est charitas, 407, 1.
I *Corinth.* XV, 32. (Si secundum hominem) ad bestias Ephesi pugnavi, 252, 1, 2.
I *Corinth.* XVI, 8. Permanebo Ephesi usque ad Pentecosten, 351, 2.
II *Corinth.* III, 9. Si ministratio damnationis gloria est, multo magis, etc., 168, 1.
Philip. II, 17. Sed et si immolor super sacrificium et obsequium fidei, 37, 2.
I *Tim.* IV, 14. Quæ data est tibi cum impositione manuum presbyterii, 295, 1.
Hebr. XI, 33. Sancti per fidem operati sunt justitiam, 240, 1.
XI, 37. Secti sunt, tentati sunt, 367, 1, 2.

EX EPISTOLIS CANONICIS.

Jacob. cap. I, *vers.* 2. Cum in varias tentationes incideritis, 368, 1.
I *Petri.* V, 5. Omnes invicem humilitatem insinuate, 316, 1.
I *Joan.* III, 15. Omnis homicida non habet vitam æternam, 272, 2.

EX APOCALYPSI.

Apoc. cap. III, *vers.* 4. Habes pauca nomina in Sardis 66, 2.

INDEX
RERUM ET VERBORUM
MEMORABILIUM,
QUÆ HIS IN ACTA APOSTOLORUM COMMENTARIIS CONTINENTUR.

A.

Aaron vitulum aureum fieri permittens, an excusari valeat, 176, 1.
Abraham quomodo in Chanaan non passum pedis possedisse dicatur, cum tamen haberet ibi sepulcrum, 172, 2. a quo sepulcrum emerit, an a filiis Hemor, an ab Ephron, 174, 1.
Abrahamus Eremita patientia sua Paganos convertit, 294, 1, 2. qua industria neptem ad meliorem frugem reduxerit, 315, 2.
Abyssini in templis nunquam sedent, 112, 1. quotidie in Missa communicant, 105, 2 et seqq. eorum Antistites cum cruce vas cinerum præferri curant, 234, 2.
Accipiter est Dei symbolum, 328, 1, 2.
Acilius Glabrio, consul Romæ, martyrio afficitur, 10, 2.
Actiones ad omnes Deus concurrit, 334, 2. in actionibus oportet esse providum, 267, 1.
Actorum (libri) Apostolicorum quod sit argumentum: est Evangelium Spiritus Sancti, 39, 2; 40, 1. ejus nomen est actus, 39, 2. quot annorum gesta contineat, 40, 1, duæ ejus partes, *ibid.* ejus interpretes, 2. ejus scopus et finis, *ibid.* docet præ cæteris Christi nostramque resurrectionem, 41, 1. Acta sub quibus Imperatoribus contigerint, 253, 2.
Actum an cum Deus præscit, necessario ille fieri debeat, 95, 2. actus liber spectatur ut est in fieri et ut in facto esse, 96, 1.
Adolescentia quot annos comprehendat, 184, 2.
Adoratio varios actus et species complectitur, 404, 2.
Adoratio civilis et religiosa in quo consistat, 238, 1, 2.
Adria mare unde dictum, et quod sit, 430, 2.
Adrumetum urbs est in Africa, 424, 2.
Adulatio quam frequens in aulis, et quantum malum, 271, 1.
Ædes (quas) Dianæ effingeret Demetrius argentarius, 357, 2.
Ægyptii impostura celebres, 385, 1.
Ælamitæ sunt duplices, 91, 1.
Æqualitas origo est concordiæ, 160, 2.
Æris Corinthii præstantia, 114, 2.
Ætatis cuique tempus est a Deo assignatum, 329, 1.
Æthiopia a quo ad fidem Christi conversa, 203, 2 et seqq.
Æthiopes magnam habebant cum Judæis familiaritatem, et in religione consensionem, *ibid.* olim regebantur a feminis, 204, 1.
Africa civitas dedit nomen provinciæ toti, 91, 1.
Africus quis sit ventus, 426, 1. unde dictus, *ibid.*, 2. est procellosus, *ibid.*
Agabus propheta relatus inter Sanctos: unde nomen id derivetur, 253, 1. an Paulo, an sibi pedes et manus alligarit, 379, 1.
Agape erat mensa sacra, quomodo, 162, 2. celebrabatur post Eucharistiam, 105, 1.
Agatha S. cur sit patrona Melitensium, 435, 2.
Ager e Judæ argenteis emptus cur dictus sit sanguinis, 69, 1.
Agni occisi nomine cur intelligatur Christus, 123, 1.
Agones capitolini quando numerari cœpti, 10, 1.
Agrippa vox unde formata, et qui dicti Agrippæ, 414, 1, 2. Agrippa rex. — *Vide* Herodes.
M. Agrippæ morbi et invaletudo, 414, 2.
Agrippina quando Coloniam in Ubios duxerit, 4, 2. ejus mors, 6, 2.
Alexander Alabarcha Alexandrinus quis, 126, 1.
Alexander Carbonarius factus est episcopus et martyr, 31, 1.
Alexandri Magni symbolum fulgur est, 34, 1, 2.
Alexander adversus quem Ephesi tumultuantes clamarunt, quis fuerit, 359, 2.
Alexandrinæ Ecclesiæ Catechistæ qui, 32, 1.
Alfonsus, Aragonum rex, astrologos cur detestaretur, 356, 2. in Alvarum Lunam ingratum cur beneficus esset, 389, 1.
B. Aloysius Gonzaga vultu et moribus erat Angelicus, 169, 2.
Amantes habent unum cor et animam, 132, 1.
Ambitio est fons hæreseos, 371, 2.
S. Ambrosii facilitas in aliorum rebus audiendis, 399, 1.
Amor in Christum commendatur, 119, 1. amoris divini ebrietas, 92, 2 et seq. ejus effectus, 19, 1. amor a rebus terrenis avocandus, 96, 2.
Amphipolis quæ sit civitas, 315, 1.
Amphitheatrum Titi Romæ etiamnum superest, 9, 2.
Ampulla chrismatis ab angelis, ne frangeretur, excepta fuit. 199, 1.
Anabaptistarum error circa bonorum possessionem, 133, 1. hi quomodo in Moravia in communi agant, 106, 2.
Anachoretæ in deserto similes fuere Silenis, cur, 394, 1.
Ἀνακρίνειν est verbum forense, 270, 1.
Ananias baptizans Paulum, quis fuerit: ejus martyrium, 215, 1. cur manus Paulo imposuerit, 219, 1. cur cum eo vincto Cæsaream venerit, 402, 2.
Anania et Sapphira, quid proprie vox sonet, 141, 1. an fecerint votum paupertatis, *ibid.* quomodo fraudarint de pretio agri, 145, 2 et seq. mentiuntur Spiritui Sancto, 146, 1. vendiderunt agrum ante votum, 146, 2; 147, 1. eorum peccatum erat sacrilegium, *ibid.* quomodo sint mortui, 147, 2 an sint damnati, et cur occisi, *ibid.*